

Internationale betrekkingen

MADRID 15 APRIL 2010

VERGADERING VAN DE VOORZITTERS VAN DE COMMISSIES VOOR DE ECONOMIE EN DE FINANCIËN

De heer François-Xavier de Donnea, voorzitter van de commissie voor de Financiën en de Begroting, heeft deelgenomen aan de vergadering van de voorzitters van de commissies voor de Economie en de Financiën die op 15 april 2010 in Madrid georganiseerd werd in het kader van het Spaanse voorzitterschap van de Europese Unie. Deze bijeenkomst was gewijd aan de ontwikkeling van een gemeenschappelijke Europese strategie voor het economisch herstel en de gevolgen van de financiële crisis.

Tijdens het eerste deel pleitte mevrouw Elena Salgado Méndez, tweede viceminister-president van de regering en minister van Economie en Financiën, voor een nieuw bestuursmodel en de invoering van nieuwe instrumenten om het economisch en budgettair beleid beter te coördineren en te controleren (artikel 136 van het Verdrag) en zo de nodige voorwaarden te creëren voor een sterke en duurzame economische groei, die de werkgelegenheid ten goede komt (werkgelegenheidsgraad van 75 procent voor de burgers tussen 20 en 64 jaar), en om onze economieën beter te wapenen tegen de risico's van een crisis. Ze gaf onder meer het voorbeeld van een systeem van *peer review* op het stuk van concurrentievermogen.

De lidstaten moeten werk maken van het herstel van de macro-economische stabiliteit en het begrotingsevenwicht. Vergeleken met de situatie in de opkomende landen zoals China, waar de groei momenteel 11 procent van het bbp bedraagt, is het Europees herstel nog erg broos (0,7 procent).

Mevrouw Salgado benadrukte ook het belang van een evenwichtig groeimodel, dat gebaseerd is op fiscale (samenhangend begrotingsbeleid, dat rekening houdt met de vergrijzing), sociale (hoger onderwijsniveau, bescherming van de werknemers, bevordering van mobiliteit en flexizekerheid, en aanmoediging van sociale integratie om de armoede terug te dringen) en milieuduurzaamheid (bevordering van hernieuwbare energie, vermindering van de uitstoot van broeikasgassen met 20 procent en toename van de energie-efficiëntie met 20 procent).

Teneinde het economisch herstel te doen slagen moeten er tevens maatregelen worden genomen om de financiële controlemechanismen te hervormen op grond van de voorstellen in het rapport-de Larosière, om de alternatieve investeringsfondsen te reguleren, om het loonbeleid te herzien en om gezamenlijke mechanismen voor crisisbeheer uit te bouwen. Ten slotte moet de belastingfraude worden bestreden met behulp van een betere coördinatie en meer transparantie op fiscaal gebied, met name door een uitbreiding van de procedures voor informatie-uitwisseling en wederzijdse bijstand bij de invordering van belastingen.

Tijdens het tweede deel beschreef de heer Francisco Javier Ariztegui Yáñez, vicegouverneur van de Spaanse Nationale Bank, het Spaanse bankmodel, dat gebaseerd is op het traditionele *retailbanking*. Mede daardoor heeft Spanje de crisis zonder al te veel schade kunnen doorstaan, althans in een eerste fase. Het bankbedrijf is er gebaseerd op een nauwe relatie met en een goede kennis van de cliënten, in tegenstelling tot de praktijk bij de grootbanken, wier beleid erin bestaat de bankdiensten te hergroeperen en vervolgens te verdelen, onder meer via effectiseringsoperaties, waardoor ze de risico's kunnen spreiden en de toxische activa buiten de bankbalansen kunnen houden, zodat ze hun eigen kapitaalbehoeften kunnen beperken.

In het Spaanse reguleringsstelsel worden er strenge eisen gesteld op het stuk van kapitaal om off-balanceconstructies te verhinderen. De Spaanse centrale bank controleert in situ en in detail de individuele boekhoudkundige balansen van de banken. Bovendien moeten de banken in perioden van sterke groei (dynamische) anticyclische reserves aanleggen, d.w.z. een deel van de kosten registreren die verband houden met potentiële insolventierisico's. De aldus opgebouwde reserves kunnen dan worden gebruikt in tijden van crisis.

Ondanks die maatregelen hebben de drie crisisjaren, na een periode van ongebreidelde groei, uiteindelijk ook gevolgen gehad voor het Spaans financiële stelsel en hebben ze geleid tot een activiteitsdaling (overcapaciteit bij de banken). Er was een toename van de twijfelachtige activa (thans 5,4 procent van de activa) en de obligatiemarkt is ingestort, waardoor de resultatenrekeningen van de banken onder druk kwamen te staan en de structurele financiering problematisch werd. Ook de moeilijkheden in de vastgoedsector hebben de toename van de twijfelachtige activa in de hand gewerkt.

Naast het verstrekken van waarborgen heeft de Spaanse regering beslist een Fonds voor de ordelijke herstructurering van de banken (Fondo de Reestructuración Ordenada Bancaria – FROB) op te richten. Dat Fonds kan binnen 24 uur ingrijpen bij elke instelling in moeilijkheden en nieuwe bestuurders aanstellen. Er werd tevens een vrijwillig kapitalisatiesysteem geïmplementeerd voor de spaarbanken en -kassen.

De toekenning van kapitaal wordt gekoppeld aan een herstructurering van de activiteiten op grond van een door de Spaanse Nationale Bank goedgekeurd levensvatbaarheids- en integratieplan. Er zijn diverse fusies aan de gang tussen spaarbanken die gespecialiseerd zijn in hypothecair woonkrediet.

Tijdens het derde deel had de heer Julio Segura Sánchez, voorzitter van de Comisión Nacional del Mercado de Valores (Nationale Commissie voor de effectenmarkt), het over het financieel toezicht. Hij legde de nadruk op de internationalisering van de markten en de forse groei (van 70 naar 340 procent van het mondiale bbp) van gestructureerde producten, hedgefondsen, enz., dat alles in een verouderd institutioneel kader, dat gebaseerd is op een sectorale toezichtsarchitectuur, waarmee een adequaat en performant toezicht niet mogelijk is.

Volgens de heer Segura mag men niet stellen dat elke financiële innovatie de efficiëntie van de markt verbetert. Die innovaties maken het integendeel mogelijk om de kapitaalvereisten te omzeilen en dragen bij tot de ontwikkeling van weinig transparante markten. De crisis heeft aangetoond dat zelfregulering door de markten niet volstaat om hun goede werking te verzekeren.

Ter verbetering van de situatie stelde de heer Segura voor hogere eisen te stellen op het stuk van het eigen vermogen voor operaties in verband met complexe producten, de procycliciteit te verminderen door een stelsel van provisies op verwachte verliezen op te leggen, en kapitaalvereisten vast te leggen in functie van de omvang van de financiële instelling. Het risicobeheer moet worden verbeterd, onder meer door een verscherpte overheidscontrole op de liquiditeitsverplichtingen.

Zijns inziens is het ook van essentieel belang dat er gezorgd wordt voor een grotere markttransparantie en een betere informatieverstrekking, met het oog op een echte risicoanalyse van de financiële producten (de informatie wordt nu wat vermoffeld in al te summieriende en complexe prospectussen). De producten moeten worden gestandaardiseerd en onderworpen aan een onafhankelijke autoriteit. De MiFID-richtlijn moet voor alle markten gelden.

De heer Segura pleitte ook voor de oprichting van een centraal register voor otc-producten (*over the counter*) (met name de *credit default swaps* – CDS) en van een systeem van clearinghouses.

De institutionele structuur van het Europees toezicht moet worden verbeterd om geïsoleerde nationale acties te voorkomen. De spreker sprak ook zijn tevredenheid uit over de oprichting van drie nieuwe Europese controle-instanties, al moeten die wel in staat zijn om voldoende onafhankelijk te opereren en bindende technische normen op te leggen aan de nationale toezichthouders.

Tijdens zijn toespraak gaf de heer **François-Xavier de Donnea** een overzicht van de hervormingen die België heeft doorgevoerd: de nieuwe wettelijke bepalingen om de regering in staat te stellen bankactiva over te dragen in een acute crisissituatie zonder dat de algemene vergadering van de bank zich daarover moet uitspreken, en de eventuele compensatieregelingen voor de aandeelhouders die gebaseerd zijn op de wet betreffende de rechtspleging bij hoogdringende omstandigheden inzake onteigening. Hij lichtte ook het nieuwe Twin Peaksmodel voor prudentiële controle toe, waarbij zowel het micro- als het macroprudentieel toezicht wordt toevertrouwd aan de Nationale Bank van België, terwijl de huidige Commissie voor het Bank-, Financie- en Assurantiewezen belast wordt met het toezicht op de effectenmarkten en de bescherming van de consumenten van financiële producten.

De heer Segura verwelkomde de Belgische initiatieven. Volgens hem biedt het Twin Peaksmodel aanzienlijke voordelen in vergelijking met een systeem waarbij alle controlebevoegdheden aan één enkele toezichthoudende instantie worden toegewezen, of met een sectoraal (banken, verzekeringen, effectenmarkten) en dus versnipperd toezicht, zoals in Spanje. Dankzij het Twin Peaksmodel kunnen potentiële belangenconflicten voorkomen en duidelijke synergieën ontwikkeld worden tussen macro- en microprudentiële toezichthouders met betrekking tot het toezicht op de solvabiliteit van de financiële instellingen. In dit model wordt de controle op de effectenmarkten, die onder meer bestaat in de beoordeling van het (risico)gedrag van de financiële actoren, toegewezen aan een tweede instantie.